

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 15 (3177) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Megindult a megszakítás nélküli csata a végső és legfontosabb döntésért

30 fokos hidegben, hóvihárban küzdenek a németek a számbeli fölényben lévő bolsevisták ellen. Súlyos harcok folynak a Ladoga-tó körül is

Churchill Washingtonban tárgyal

Helsinkiből jelentik: (B. T.) A Ladoga tótól délre kialakult hadihelyzetről a finn sajtó igen tartózkodóan ír. A helyzet egyelőre zavaros, mivel a finn vélemények szerint a német hadi erő ezen a szakaszon átcsoportosítást végez. A szovjet csapatok heves támadásokat intéznek a Ladoga-tó vidékén levő német állások ellen Leningrád és Volhov vidékéről. A sinjavinói szakaszon, amelyet finn csapatok tartanak, szintén elkezdődött csata. E szakaszon a szovjet támadások főként a Karjalai-földszoros ellen irányulnak.

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Azokban a tudósításokban, amelyeket a német sajtó a keleti arcvonal harcáról közölt, az első helyet a Sztalingrádért folytat elkezdődött birkózás foglalja el. — A Deutsche Allgemeine Zeitung kiemeli, hogy a német katona hősiessége különösen a sztalingrádi harcra egyenes emberfeletlinek mondható.

A helyzet komolyságára figyelmeztet a Völkischer Beobachter

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neue Zürcher Zeitung berlini levelezője hosszabb jelentést közöl a keleten kialakult helyzetről. Megállapítja, hogy a Kaukázus északi részében súlyos harcok vannak folyamatban. Hivatalos német jelentések rámutatnak arra, hogy a német csapatok egyes szakaszokon mozgó háborúra tértek át, ami azt jelenti, hogy némely helyen kitértek az ellenség elől, hogy a mélyen tagolt védelmi rendszerben küzdhessenek tovább. A hőmérő 30 fokot mutat a fagy-pont alatt. A heves hóviharak állandóan dühnek, melyek szintén súlyosan akadályozzák a mozdulatokat. Katonai körök megjegyzik, hogy a részletes jelentések közlése még nem időszerű. A Völkischer Beobachter figyelmezteti a közönséget a helyzet komolyságára. A német lapok közül először mutat rá arra, hogy a harcok semmivel sem enyhébbek, mint a tavalyiak. Beismertik az oroszok számbeli fölényét. Ezzel megindult a megszakítás nélküli csata a végső és legfontosabb döntésért — írja a Völkischer Beobachter — amely harcra, összefartásra, munkára és bizakodásra hívja fel a német népet. A Ladoga-tótól keletre folyó harcokról mértékadó német körök azt mondják, hogy nemcsak a déli szakasz, hanem a védekezéséről van szó, hanem a szovjet az északi támadásokkal külön célokra törekszik.

Tuniszban tovább folyik az angol-szász erők visszahúzódása

Berlin. (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a tuniszi harctérről: Az északi szakaszon hétfőn elenk tűzrésegi párviadal folyt, amelybe kele-

szóltak a brit nehézágyúk is. Medjez el Baby vidékén az ellenséges erők január 18-án nyugat felé visszahúzódtak, úgy-hogy a tengelycsapatok harc nélkül toltatták előre arcvonalukat. Egy roham-csapat, amely ezen a területen műkö-

dött, 3 amerikai foglyot ejtett. Ezeket kiképzésre beosztották egy angol ezred-be. Kijelentették, hogy a visszavonulás azért következett be, mert német támadásra számították. Medjez el Babytól délre német csapatok meglepő támadással fontos magaslati pontokat foglaltak el, melyeket megvédelmeztek a súlyos-mó erejű ellentámadásokkal szemben is. A harcba a zuhanó és harcraépülők, valamint a csatarepülők is beavatkoztak. Telitalálattal 4 páncélost megsemmisítettek és több harckocsit mozgásra képtelenné tettek. Az egész harci terület felett a német vadászok saját veszteség nélkül 10 ellenséges gépet lőttek le. Rendkívül eredményes volt a német gépeknek Bone kikötője ellen végrehajtott támadása. Két szállítóhajót összesen 12.000 tonnával elsüllyesztettek, két másik összesen körülbelül 10.000 tonnányi teherhajót oly súlyosan megrongáltak, hogy elveszetteknek tekinthető.

Churchill „ismeretlen tartózkodási helye: Washington

Bern. (MTI) A NTL jelenti: Az Exchange Telegraphe jelenti Londonból, hogy Churchill tartózkodási helye ezidő-szerint ismeretlen. Kedden sem az alsó-házban nem jelent meg, sem pedig Lloyd George tiszteletére rendezett ünnepsé-geken. Azt gyanítják, hogy fontos tárgyalásra utazott el Londonból.

Stockholm. (MTI) Az Interim jelenti: Stockholmi semleges diplomáciai kö-rökből származó meg nem erősített hí-rek szerint Churchill Washingtonban

van, ahol Roosevelttel igyekszik tisztázni azokat a politikai nehézségeket, amelyek Anglia és Amerika között tá-madtak az északafrikai kérdésben. Már régen voltak olyan hírek, hogy Eden vagy Churchill Amerikába utazik. Utal-nak azokra a váratlan nehézségekre is, amelyeket az amerikai országgyűlés egyes tagjai támasztottak a kölcsön és bérlet-törvény végrehajtása terén. Ma-kaeul fenntartják azt a hírt, amely szer-int Churchill már nincs Angliában.

A tengeralattjárók kérdését vitatja a brit képviselőház

Stockholmból jelentik: (MTI) A Né-met Távirati Iroda jelenti: A londoni közvéleményt főként az északafrikai politikai helyzet foglalkoztatja, elsősor-ban Fevrontonnak Algírja főkörmány-zójává történt kinevezése. Az angol közvélemény neheztel az északafrika-hírek megcenzurálásáért. A Daily Mail Peyrouth kinevezését elsőrangú politika-i tévedésnek nevezte. Ez a kineve-zés csaknem megoldhatatlanná teszi az amugy is súlyos északafrikai kérdést.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Né-met Távirati Iroda jelenti: Mint a brit szolgálat közli Viscount Cranborne lordok házában, mint a kormány képviselője, az óceáni hadihelyzettel kapcsolatban kijelentette, hogy a né-met tengeralattjáró háborút „még min-díg hatalmasnak” kell mondani. A szövevényesség semmiképpen sem állít-hatják azt, hogy az óceáni hadszínté-ren „gyökeres javulást” értek el.

TROMBOZIS

A legszörnyűbb betegségek egyike. Amikor az élő szervezetben megakad a vér keringése, amikor az erek nem szállítják tovább az élet biztosító folyadékát, akkor tudnivaló, hogy közel a vég. Pedig végeredményben csak annyi történt, hogy egy ponton meg-álvadt a vér és elállította a szüntelen áramlást. Azt az áramlást, amely me-leget, táplálékot, életet szállít az egész test minden legkisebb szervébe.

Az emberi társadalomról sokféle-képen vélekedtek a különböző kor-okban. A nagy görög bölcselők óta azonban minden más vélekedés közül Plinogaslík az általános irány, amely az emberi közösség szervezeti életét és törvényeit, jelenségeit rendszerbe foglalta. Természetesen ezt a rézetet is eltulozták s akadályok olva-nak is, akik teljes azonosíthatóvá tették az élő szervezet és a társadalom szer-vezete között.

Pedig a kettő között nagyon fontos lényeges különbség van bármennyire szembeötlő is a sok hasonlatosság. Az élő szervezetet természeti törvények működtetik és irányítják. Természeti törvények, amelyek azonnal megbosz-szulják az eltérést, a rendellenessé-get. Ha a vérrel baj van, ha megálvadt az élet folyadéká akár csak egy kis erecskében is, veszélybe kerül az egész élet.

A társadalom szervezet élő orga-nizmus, de a természeti törvények mellett erkölcsi törvények tartják össze, működtetik és irányítják éle-tét. A kétfajta törvény közül pedig az erkölcsi a fontosabb. Még akkor is, ha az erkölcsi törvény nem üt visz-sza azonnal és olyan körülmények szigorral zavaró beavatkozás, vagy ti-gyelman kívül hagyás esetén, mint a természeti törvényeknél. A megtorlás folyamata talán lassabb, de kihatásai-ban annál keményebb, amennyivel az erkölcsi törvény több, mint a ter-mészeti törvény.

Nem is lehetne másképp, mert a társadalmat személyek alkotják, az emberi személy életében pedig a ter-mészeti törvények harmonikusan kap-csolódnak az erkölcsi törvények vilá-gába. Amilyen az ember világa, olyan a társadalom szervezete is: az erköl-csi és természeti törvények összhang-ja. Legalább is annak kellene lennie.

Ezt kell szem előtt tartanunk akkor, ha a társadalom szervezetében a trom-bózis veszélye fenyeget. Mert a tár-sadalom szervezetének is van vérke-ringése és pedig annál bonyolultabb, minél sokrétegebb és gazdagabb a társadalom élete. A társadalom vérke-ringésében is előállhat az eldugulás veszélye. Anyagi és szellemi vérke-ringés tekintetében egyaránt. Szelle-mi téren, társadalmi rétegek között szakadhat meg az egészséges kicseré-lődési folyamat. Szellemi trombozis! Nálunk például most gyógyítják népi irodalommal. Anyagi téren a javak igazságos elosztása körül keletkez-hetnek bajok. Ezt is most gyógyítják

A kapitalista társadalmi rend felszámolásával és új, szociálisabb, emberesebb gazdasági rend felépítésével. Mert a társadalom szervezetének trombozisa lehet és kell is gyógyítani. A javak igazságos elosztódásának utjából el lehet és el is kell háritani az akadályokat, a gátló önzéseket, kapzsiságokat. Ki kell operálni az erekből az eldugaszoló, megalkodt vércsomókat — a liberális szellemű és meggyőződésű szellemi és gazdasági tényezőket, hogy a javak friss áramlása erős, diadalmas élettel tölthesse el az egész nemzettestet. Hadd kell üzenni a trombozisták minden kis és nagy megjelenési formájában, mert az egész társadalom szervezetének épségét veszélyezteti. P. J.

Közokirathamisítókat itélt el a törvényszék

Csak két hónap múlva szabad ismét eladni a vásárolt tehenet

Nagyvárad. Saját tud. Csóra Miklósné, jóképű román menyecske, Kuk Tógyer és Cseppele János pedig módos falusiak, így első pillantásra nem is „néz ki belőlük”, hogy valamennyien közokirathamisítás gyanújába keveredtek. S ahogy a törvényszék előtt felszólalnak, lassacskán ki is derül, hogy annyi volt részükről a rossz szándék, legalább annyi volt a szorultság is és a tudatlanság.

A bűnper előzménye, hogy Csóra Miklósné az elmúlt év őzén bizonyítványt állított ki arról, hogy az általa eladásra szánt tehenet saját nevére, holott mint később kiderült, a tehenet alig egy hónappal hamarabb vásárolta a városi vásáron. Kuk Tógyer eegített abban, hogy ezzel a bizonyítvánnyal a fiatal asszony engedélyt szerezzen a tehen eladására, annak ellenére, hogy a törvény értelmében a vásárolt tehenet megvétele után csak két hónap múlva adhatja volna el, már pedig Csóra Miklósné alig néhány hete vette. Cseppele János ellen viszont az a vád merült fel, hogy a bűnoselekményt elősegítette azzal, hogy aláírta a marhalévelet.

A megriadt fiatal asszony a bíróság előtt sorva adta elő, hogy a „boros” áron megveit tehen nem adott elég tejet a ez annál kétségbeejtőbb volt részére, mert kisgyermeké van.

Cseppele János elejétől kezdve tagadta a terhére rótt bűnoselekményt, és kifart emellett, hogy tollat se vesz a kezébe soha öbbsé.

Kics János nagybaródi tisztviselő és Winter János odaváló legényt tanúként hallgatta ki a bíróság.

Winter vallomásából kiténik: fogalma sem volt arról, hogy a tehen nem Csóráé nevére, de azért kiállította a bizonyítványt, amely szerint eladható.

Winter vallomása után dr. Sahin Tóth Rafael ügyész mondotta el a vád-bezárását és a vádat teljes egészében fenntartotta.

A bíróság Csóra Miklósnét és Kuk Tógyert közokirathamisítás büntetésé helyett mindössze közokirathamisítás vádjában mondotta ki bűnösnek a büntetés előzetesét, töredelmes vallomásukat s családi viszonyukat figyelembe véve, mindössze 15—15 napi fogházbüntetésre ítélte. Cseppele Jánost jóhiszeműségére való tekintettel a vád és következményei alól felmentette.

Az elítéltek megnyugodtak az ítéletben, csupán a büntetés letöltésére kérték halasztást. Az ügyészség ezt a kérelmet teljesítette.

Dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök az egyesületközi együttműködés élén

Megválasztották az intézőbizottság tagjait

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délelőtt 12 órakor a városi közgyűlési termében tartotta meg alakuló ülését az Egyesületközi Együttműködés. Az ülésen, amelyen 47 társadalmi egyesület képviselője jelent meg, a beteg dr. Hlatky Endre főispán megbízásából Tripsó Sándor nyug. táblai tanácselnök elnököl. Résztvett az ülésen még dr. Soós István polgármester, valamint Alföldi Alajos, a nemzetpolitikai szolgálat központi igazgatója és dr. Péteri Ernő.

Tripsó Sándor az ülés megnyitása és a feladat vázolása után kijelölte a szervezőbizottságot, amelyek elnöke dr. Thury Kálmán, tagjai pedig Arany Paszkál és Soltész Kálmán voltak.

A leadott szavazatok alapján a következő vezetőséget nyilvánította megválasztottnak az elnök:

Elnök: dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök.

Helyettes elnök: dr. Medvigy Ferenc felőházi tag.

Intézőbizottság:

Rendes tagok: dr. Thury Kálmán ny. táblaelnök, Csernak Béla ref. lelkész, Markovits Manoné Vöröskereszt egyesület elnöknője, Hlatky Endréné Lorántffy Zeuzsanna elnöknője, Hazuos Imre kereskedelmi iskolai igazgató, Ajtay Gyula Árpád Lovászegylet ügyv. elnöke, Bartoch Sándorné Ágostai Evang. Négyelet elnöknője, Horváth Árpád Kerekek és Iparkamara miniszteri biztosa, Szabó János országgyűlési képviselő, Szabó Károly ipartestületi elnök.

Póttagok: dr. Horváth Györgyné Baross Női Tábor elnöknője, Balajthy Jenőné Gyermekvédő Egylet elnöknője, Cziffra Berta Róm. Kath. Nőszövetség elnöknője, dr. Kovács Lajos m. kir. postaigazgató, dr. Szabó Lajos ref. lelkész, Vitán Zoltán tüzharcos vezetőtisz, Selényi Vilmos irodaigazgató, Máthó Pál törvényhatósági biz. tag.

Laky Kálmán törvényhatósági biz. tag, Orbán Dénes tb. tiszti főügyész.

Tripsó Sándor ezután üdvözölte az újonnan megválasztott tisztvákat, kifejtve, hogy nagy feladat vár rájuk úgy a mostani háborús viszonyok között, mint a jövő béke felépítésében.

Alföldy Alajos igazgató a nemzetpolitikai szolgálat munkájához társadalmi munkásokat kért, akik önzetlen, lelkes és lelkiismeretes emberek. Remekül felépített bevezetésében két nagyjelentőségű történelmi tanulmásra mutat rá:

— Az utóbbi évtizedekben az egyéni ember helyzete gyökeresen megváltozott. A liberális Magyarországból kényszerűségből át kellett jönni a szociális Magyarországra.

Ezután bővebben kifejtte a liberális korok egyéni életét élő emberének önzését, rámutatván a mai újkor követelményeire, amely minden embertől a legkisebttől a legnagyobbakig elvárja, sőt megköveteli a közös munkát, a szellemi és társadalmi együttműködést.

Bevezetésének további részében elmondta, hogy a régi háború előtti államvezetés és egy idegen, velünk szemben álló, nem a mi földünkön és kultúránkban teremtődött hatalom volt. Ebből fokozatosan kinlódunk át egy más korszakba. Ma viszont az a helyzet, hogy az állam semmit sem tud produkálni a társadalmi és nemzeti együttműködés nélkül.

Kifejtve ezután a nemzetpolitikai szolgálat jelentőségét, amelyet néhai gróf Teleki Pál miniszterelnök létesített, amelynek vezetését ma Antal István végzi, rámutatott a szolgálat jelentőségére, amely közelebb hozza egymáshoz a mindenkor állami vezetőket és a társadalom különböző rétegeit. (A gyűlés lapunk zártakor még tart.)

Miért utasította Moszkva a kommunista összeesküvőket a szocdemekhez?

Kommunista államfelforgató pört tárgyal a pestvidéki törvényszék

Budapestről jelentik: Egy hete tárgyalja a Pestvidéki törvényszék épületében a kolozsvári törvényszék ötötánácsa Zalán Endre táblabíró elnöklésével azt a kommunista államfelforgatói bűnügyet, amelynek e részben nyolcvanhét vádlottja van, azonban jelenleg mintegy 662 személy ellen folyik eljárás az ügyből kifolyóan. A közvédat képviselő Placcsek István ügyész hatalmas vádirata részletesen elmondja, hogy kívánták végrehajtani államfelforgató tevényt a kommunisták.

Annakidején a romániai kommunista pártban kezdtek szervezkedni és a bécsi döntés után Erdély felszabadult részében két kolozsvári zsidó ügyvéd: Kertész Rezső és Kohn Hillel tovább szőtték a bukaresti központi megbízásból a vörös

szálakat.

Terveiknek meggyerték Szabó Julianna 27 éves kolozsvári munkásnőt, a Dermata cipőgyár alkalmazottját, majd a visszavért Erdély nagyobb városaiiban tartományi kerületi központokat alapítottak, amelyekhez megyei helyi szervezeteket építettek ki, majd bálabdszerűen sejtrendszer alapján megkezdtek az aknamunkát. Magyar hatóságok a mozgalmat a szovjet háború kitörése előtt felgöngyölítették.

Így egy részük, Kohn Hillel és 115 gyanúsított fölött, akikkel szemben a honvédezerkar főnökének a bírósága volt az illetékes, már ítéletet mondtak és Kohn Hillel hűtlenség büntetésért, öletfogytiglani fegyházzal sújtották. A többiek is súlyos fegyházbüntetéseket kaptak.

A jelen bűnügy első vádlottja Szabó

Julianna az elnök kérdésére kijelentette, hogy bűnösnek érzi magát és őszinte vallomást akar tenni. 1937 óta tagja a romániai kommunista párt erdélyi szervezetének és eleinte a Dermata-gyárban igyekezett tagokat toborozni a pártnak, majd tartományi titkárként működött.

Szabó Julianna elmondotta vallomásában, hogy a mozgalomnak az lett volna a rendeltetése, hogy meggyengítse a magyar fegyveres erőt, amely a legkisebb belső ellenségei ellen. Elmondotta még, hogy a bécsi döntés után a kommunisták „észak-erdélyi” tartományi bizottsága hogyan akarta megszervezni a hazatért területen a kommunista mozgalmat.

Moszkva kitüntető elismerése a szocdemekről

A következő vádlott Nemes József 29 éves marosvásárhelyi szabómester, a marosföldi famunkásokat szervezte be. A bérharcos próbált elégedetlenséget erítani az emberek között. Azt vallotta, hogy Kertész Rezső rábírására vett részt a mozgalomban és a bécsi döntés után elhatározta, hogy a magyarországi kommunista pártközponthoz csatlakoznak, de nem tudták, hogy van-e ilyen és hogy hol működik, ezért Kertész indítványára elhatározta, hogy a szociáldemokrata szak szervezetek jogszertjei köreiben belül folytatják a kommunista szervezkedést. 1940. novemberében tartományi bizottsági ülést tartottak és ezen elhatározta, hogy felveszi a kapcsolatot a moszkvai kominternnel. A vezetést Kertész vállalta és küldetését megerősítette is elhatározta. Kertész az értelmiséget, Rácz Gyula a parasztságot, Nann György pedig az ifjúságot képviselte a küldetésében. Nemes az ipari munkáséig.

— A határt Körömezőnél léptük át hegy ösvényeken, 1941 január 3-án — folytatta a vádlott. — Egy szovjet biztos, akinek előadták az utasási cédulákat és az erre rájuk fordított: „miért nem várakoztak odahaza.” Könnyelműségnek minősítette a vállalkozását. A magyarországi központ útján — mondotta még a biztos, — ügyis megkapták volna a megfelelő utasításokat.

Négy hét után elhatározta, hogy hazajönnek. Egyedül Kertész nem mutatott hajlandóságot a visszatérésre. Megtudták róla, hogy a felesége régebben a moszkvai rádió alkalmazottja volt. Kertész ott is maradt Moszkvában. Visszafelé ugyanolyan úton kerültek, mint Moszkvába.

A vádlott azt hangostatta, hogy nagyon megbánta a bűnét. Kertész Rezső eszközei voltak, aki cserbenhagyta őket. Vallomása befejező részében beszámolt arról is, hogy Erdély nagyobb városaiiban titkos nyomdák rendeztek be és röpiratokat készítettek. Egyébként az *Iszvestia* című szovjet orosz lapról kezdve a magyar falukutató írók könyvéig minden eszközt felhasználtak arra, hogy Kelet-Magyarországon és Erdélyben elégedetlenséget szítsanak. A vádlott előadta továbbá, hogy általános utasításként azt hozták magukkal Moszkvából, hogy a legális keretek között működő munkásszervezetek, különösen a szociáldemokrata szak szervezetekbe kell az összes párttagoknak belépni a szervező és agitációs munkát azokon keresztül folytatni és lehetőleg a vezető szerepet is a kezükbe keríteni.

A bíróság több más vádlottat is kihallgatott még. A budapesti fotógyalás több hétig tart. Ezután Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Szatmárnémetiben és Máramaroszigeten is folytatják a hatalmas kommunista államfelforgatói bűnügy vádlottainak felelősségrevonását.

Jelentős területet nyertek és bolsevista csoportokat vágtak el egymástól a kaukázusi harcokban a német csapatok

Angol jelentés szerint Giraud megalapította kormányát Észak-Afrikában. — Sztalingrádtól a doni arcvonalra szállítják a bolsevista csapatokat

Vichy. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol rádió jelentést közzéte arról, hogy Észak-Afrikában egyetlen kormány létesült Giraud-val és Bergeret-vel, a régebbi légügyi miniszterrel, aki Giraudot képviseli. A jelentést Vichyben sem meg nem erősítették, sem meg nem cáfolták, mert az itteni kormányoknak nincsenek értesülései.

Buenos Aires. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: Washingtonból jelentik, hogy az Egyesült Államok külügyminiszteruma jelentést tett közzé, amely szerint az amerikai tengerészet eddigi vesztesége halottakban, sebesültekben és hadifoglyokban 21.497 ember.

Több mint 500 páncélost semmisített meg egy német páncélos hadtest négy hét alatt

Berlin. (Interinf.) A középső és északi arcvonalon jelentős hideg és erős hófúvások mellett, a déli szakaszon emelkedő hőmérséklet, részben olvadás mellett elkezdődött harcok folytatók. A bolsevisták ismét több mint 100 páncélkocsit, 68 löveget, 13 gyorstüzélnél löveget és sok más hadianyag mellett tíz repülőgépet veszítettek. Nagyobb gyalogsági erővel végrehajtott támadások a Kaukázus nyugati részén először területnyereségre vezettek, majd a német ellentámadásokkal az egyes kisebb csoportokat elvágták egymástól. Ezekre a megsemmisítés vár. A sztalingrádi arcvonalon a bolsevisták tevékenységének világosan megállapítható csökkenése jelentkezett. A szovjet erről a szakaszról nyilván nagyobb köteleket szállított el a doni arcvonalra. A doni arcvonalon a német és szövetséges csapatok minden támadást visszavertek. A szovjet csapatok 22 harcoknál veszítettek. Páncélos veszteségeik ezen a szakaszon rendkívül nagyok. Egy német páncélos hadtest szakaszán a legutóbbi négy hét alatt több mint 500 szovjet páncélost semmisített meg. Egy másik hadtest 623 páncélost semmisített meg. A doni középső területen a 25 fokos hideg akadályozta a tevékenységet. Annál többre kell értékelni az egyik támaszpont német és olasz legénységének azt a teljesítményét, hogy összes fegyvereivel, sebesülteivel és foglyaival együtt hétfőn átküzdötte magát egész a német vonalakig. A középső arcvonalszakaszon csak helyi jellegű harcok voltak. Csupán Velikije Lukitól nyugatra folytatta a szovjet támadásait, amelyek összeomlottak. 14 szovjet páncélost megsemmisítettünk.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Stalingrád térségében folyó súlyos védelmi harcokban az elmúlt hetekben több bolsevista köteleket felmorzsolnunk, köztük a 64. páncélos dandárt és a 115. lövész hadosztályt.

Tuniszban előrenyomultak a német és olasz csapatok

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Az olasz főhadiszállás 969. közleménye: Tripoliban az olasz és német osztagok elkezdődött ellenállást fejtenek ki az erős ellenséges nyomással szemben és az ellenségnek érzékeny veszteséget okoztak. Fezánban ránk nézve kedvezően végződő járőr csatározások

fenntartottak. Tuniszban az olasz és német csapatok sikeres helyi jellegű támadásban tért hódítottak. A légi erők a hétfői nap folyamán jelentős tevé-

kenységet fejtett ki és hathatósan támogatotta a szárazföldi hadműveleteket. A tengely vadászai 9 gépet lelőttek. Egy négymotoros gépet a légvédelem lőtt le. Repülőgépeink bombázták Bone kikötőjét. Német gépek az algéri vizeken megtámadtak egy nagyobb hajókaravánt. Két közepes nagyságú gőzöst elsüllyesztettünk, három további felgyújtottunk. Tripoli ellen intézett ellenséges légitámadások során a polgári lakóházakban jelentékeny károkat okoztak és a libiai lakosság körében is több áldozat esett. Ellenséges gépek támadást intéztek Porto Empedocle ellen. Néhány lakóházat megrongáltak. A lakosság körében két ember meghalt, 9 megsebesült. Egy gépet lelőttünk.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti: A német páncélos hadsereg Észak-Afrikában csak az arcvonal néhány szakaszán volt harci érintkezésben a 8-ik brit hadsereggel.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Mint véglegesen megállapították, a január 11-én Nápoly ellen intézett bombatámadás áldozatainak száma halottakban 139, sebesültekben 62.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Attlee angol helyettes miniszterelnök az alsóházban kijelentette, hogy a háborús eredmények áttekintésénél az elsősegélyt a szövetségeseknek a vörösök javára kell átengedni. A libiai harci cselekményekről szólva kijelentette, hogy a szövetségesek célja a tengelyerők végleges megsemmisítése Észak-Afrikában. Tuniszban a rossz időjárási viszonyok lehetetlenné teszik a páncélosok bevetését. Bizunk Anderson tábornokban és a tuniszi szövetséges csapatok férfijaiban.

Amszterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálati iroda jelenti Új-Delhiből, hogy öt ellenséges repülőgép január 19-én este támadást intézett Calcutta ellen. Több bombát dobtak le és tüzek keletkeztek, melyeket azonban sikerült hamarosan megfékezni.

Hitler főhadiszállásán kihallgatáson fogadta Arese spanyol pártminisztert

Eredménytelenül végződtek a német és svájci gazdasági tárgyalások

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A Führer főhadiszállásán fogadta Arese spanyol pártminisztert, akivel hosszabb megbeszélést folytatott a Németország és Spanyolország közötti őszinte barátság szellemében.

Berlin. (MTI.): Berlinben megafolták azt a hírt, amely szerint portugál gazdasági küldöttség azért utazik Németországba, mert Portugáliának aggodalmi vannak, vajjon Németország fizetőképese-e?

Bern. (MTI.) A Német TI jelenti: A német és svájci kormány között folytatott gazdasági megbeszélések nem vezettek megegyezésre. A december végén lejárt évszámolási egyezmény megszűnt. A fizetési forgalom továbbra is az eddigi feltételek mellett bonyolódik le.

Chile egyre jobban közeledik a háborús beavatkozáshoz

Buenos Aires. (MTI.) A Stefani jelenti: Mint Santiago de Chileből jelentik, Ríos elnök röviddel a szenátus külpolitikai vitájának megindulása előtt a legtöbb chilei tartományban elrendelte a rendkívüli állapotot. Ezekben a tartományokban a polgári hatóságokat a polgári parancsnokságok váltják fel. A rendkívüli állapot bejelentése a nemzetvédelmi tanács javaslatára történt.

Ankara. (MTI.) A Stefani jelenti: Szíriában és Libanonban romboló cselekmények növekvőben vannak. Egy fegyveres banda elvágta a telefon vezetéket, amely Beirutba vezet. A rendőrségnek nem sikerült kézrekeríteni a rongálókat.

Chalon-Sur-Saon. (MTI.) A Német TI jelenti: Chalon-Sur-Saonban 143 Észak-Afrikában szabadonbocsátott hadifogoly érkezett. Elmondották, hogy amikor a francia csapatok harca az angolszások ellen megszűnt,

nyomban részleges mozgósítást rendeltek el. A francia katonákat és hadköteleseket mind behívták. Egy altiszt elmondotta, hogy igen kevés hadianyag állott rendelkezésre és az utánpótlás sem érkezett meg, így az angol részen szolgáló franciáknak meg kellett elégedni azzal a hadianyaggal, ami éppen megmaradt a régi készletből.

Stockholm. (Interinf.) Az Aftonbladet londoni tudósításából kiderült, hogy Darlan gyilkosa Chapelle, az utolsó pillanatig azt hitte, hogy kivégzik. Amikor a kivégzés helyére vezették annak a véleményének adott kifejezést, hogy vaktölténnyel lőnek rá. A halálós ítélet kihirdetésekor kijelentette, hogy azt nem fogják végrehajtani.

„Szabadság és függetlenség nélkül minden földi élet értelmetlen”

Szinyei-Merse Jenő vallás és közoktatásügyi miniszter köszöntötte Edwin Linkomiest, a finn parlament alelnökét

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Szinyei-Merse Jenő vallás és közoktatásügyi miniszter Edwin Linkomies, a finn parlament alelnökének tiszteletére ebédet adott. Az ebéd során meleghangú pohárköszöntők hangzottak el. A magyar kultuszminiszter többi közt ezeket mondotta:

Bár Suomit ezer kilométernél is több választja el Magyarországtól, mégis a két ország soha egymáshoz közelebb nem volt, mint most. A mi két népünk egyformán vallja, hogy szabadság és függetlenség nélkül minden földi élet értelmetlen. A keleten most döntő háborúban egyformák céljaink. Nem óhajtnak egyetlen barátját sem. Nincs szándékunkban hódítani. Csak azt védjük, amit őseink vérükkel, verejtékükkel megszerettek. A hazát, annak földjét, templomait, iskoláit, gyárait, kunyhóit, hagyományait és nyelvünket. Megingathatatlanul bízunk fiaink vi-

tétségében és az Örök isteni igazságban, amely meghozza nekünk a békét. Isten és ember előtt ezt valóban kiérdemeltük.

A finn parlament elnöke pohárköszöntőjében az alábbiakat mondotta:

— Sohasem gondoltam volna, hogy két különböző nép fiainak szíve olyan egy ütemben dobog, mint azt Magyarországon éreztem. A magyar testvérek között nem érzé magát idegennek az ember. Mikor ezt mondom, ezt nemcsak udvariasságból teszem. Boldogulást kívánok Magyarországnak, a magyar családoknak és a magyar asszonyoknak, akik a családi tüzhelyet gondozzák. Mindenekelőtt szerencsét kívánok a hős magyar hadseregnek, amely hátran harcol velünk és többi szövetségesével együtt a közös és nemes cél érdekében. Éljen Magyarország!

Hogyan élnek nálunk a szovjet

hadifoglyok

Korbáccsal sem lehetne már őket többé visszavergetni Sztalin „mennországába“

Az elmúlt világháborúban igen nagy gondot okozott a hadifoglyok foglalkoztatása és elszállásolása. Magyarországnak, Ausztriának, Németországnak, Bulgáriának és Törökországnak együttvéve nem volt annyi laktanyája, hogy a hadifoglyoknak megfelelő számú férőhelyet biztosítsanak. Nyáron ez nem okozott különösebb problémát, de télen szükségessé vált a barakok építése. A foglyok ezekben a baraktáborokban éltek és amikor a háború után szabadon engedték őket, ezeket a barakokat szükséglakásokká alakították át.

Most a hadifoglyokat nem viszik mind a háterszágba, hanem a megszállott területeken foglalkoztatják és szállásolják el. Azokat a sivár bérkaszármányokat használják fel foglyotáboroknak, ohonnan a lakók elmenekültek a háború elől. A bérkaszármányokat tüskés dróttal kerítik körül és ór vigyáz többszáz bolsevista fogolyra.

A foglyok nem élnek féltlenül

A foglyok nem élnek féltlenül. A hadvezetőség gondoskodik számukra munkakialakításról. Az első vonalakban összegyűjtött foglyokat kihallgatják és utána hátrahúzzák nagyobb táborokba. Itt megfigyelik őket megbízhatóság és egészségügyi szempontból. Aki nem egészséges, azt orvosi kezelés alá veszik, aki nem megbízható, az továbbra is a tábor lakója marad. A megbízhatókat azonban nagyserényen tudják használni.

Most például, amikor a kint lévő csapatok téli szállásról gondoskodnak, egymásután veszik igénybe a foglyok munkáját. Csapatvezetők elismerés ellenében igényelhetnek foglyokat, akik elvégzik mindazokat a munkákat, melyeket egyébként saját erőnkkel kellene elvégezni. Összebombázott városokban a romok altakarításán dolgoznak. Gyűjtik és válogatják a gerendákat, deszkákat, üvegeket, fedőlemezeket. A gerendákat kihordják a téliszállásokhoz és ott fedőleket készítenek belőle. Az üvegekkel beüvegezik azokat az ablakokat, amelyeket a bombázás tönkretett. Fedőlemezekkel a megrongálódott tetőket javítják meg. Azt a gerendát pedig, amelyet építkezésre nem tudnak felhasználni, apróra vágják és halomra gyűjtik, mert télire igen jó tüzelőanyag lesz belőle. Ezen a vidéken aránylag kevés az erdő és ha lenne is, a most kitermelt fát még nem igen lehetne tüzelésre használni, mert nem száradna ki eléggé. Az útviszonyok pedig Oroszországban olyan kedvezőtlenek, hogy szállítással egyáltalán nem lehet megoldani a kérdést.

Szántanak, vetnek, aratnak

A mezőgazdaságban járatásokat természetesen a mezőgazdaságban használják fel. A beérett búzát, rozsot, árpat és zabot kaszával és aratógéppel a bolsevista foglyok aratták a honvédek felügyelete mellett. Ahol cséplőgép nem áll rendelkezésre, ott a cséplést legtöbb helyen a polgári lakosság végzi kézi csépléssel. A traktorok már mind üzemképesek és elvégezték az őszi szántást is. Vetettek is. Ahol magyar és német csapatok vannak, ott egy talpalatnyi föld sem maradt megműveletlenül. Ez biztosítja jövőre a szükséges kenyeret.

A réteket mindenütt lekaszálták és a

szénát is gyűjtik télire, mert itt nemcsak az emberek, hanem az állatok ellátásáról is kell gondoskodni. Ősszel és tavasszal ezen a vidéken olyan feneketlen sár borítja az utakat, hogy azokon igás állat nélkül a közlekedés szinte lehetetlen. Meg kell tehát becsülni jó alföldi és dunántúli lovainkat is és téli takarmányukról még most kell gondoskodni.

Vannak olyan foglyok, akik még a harcok megindulásakor megszöktek és önként jelentkeztek a magyar csapatoknál. Többek között egyszerre 16 motorszereplő szökött meg a bolsevista hadseregéből és felajánlották szolgálatukat a magyar hadseregnek. Megfigyelés után megállapították, hogy teljesen megbízhatóak és most saját szakmájukban javító műhelyekben dolgoznak. Ezek a foglyok már annyira otthon érzik magukat, hogy minden felügyelet nélkül küldik ki őket a szármányolt hadianyagok bevonatására és még véletlenül sem szökönek meg. Egyébként valamennyien kijelentették, hogy a háború befejezése után Magyarországon szeretnének letelepedni, mert nekik már elég volt a bolsevizmusból. Ha valamelyikük rosszat tesz a tüzre, azzal fenyegetik meg, hogy kiviszik a határra és átadják a bolsevistáknak. Ettől mindegyik reszkét és még korbáccsal sem lehetne őket visszavergetni. Ezek a szakemberek már látják, hogy mi a különbség a bolsevista rendszer és a mi rendszerünk között.

„A napokban egy ujság került a kezünkbe...“

Megtalálja a Magyar Lapok a fronton is honvédeinket

Nyitott zöld borítékban levél érkezett a fronttól szerkesztőségünkbe. A borítékban legfeljebb kéirással ez áll: Tábori posta. A pecsét is ezt mutatja. A borítékban levél, három oldalán írással. Az egyik oldal nekünk szól imígyen:

„Mélyentisztelt Szerkesztőség! A napokban egy ujság került a kezünkbe, amelyben nagy örömmel olvastuk, hogy a fronton harcoló honvédek üzennek a lapon keresztül azoknak, akik otthon a legkedvesebbek nekik. Ezért fordulunk bizalommal a szerkesztőséghez, hogy a mi kívánságunkat is teljesítsék. Előre is köszönjük a szerkesztőség minden tagjának a szíves figyelmét. Nem is gondoljuk, hogy milyen nagy örömet szereznek az üzenetek továbbításával odahaza és itt kint a fronton.“

Következik ezután Soós János nagyváradi honvéd (Tp. 115/26) üzenete „Valahol Oroszországból“. Szól pedig az üzenet így:

„Szeretettel üzenem az én kedveseimnek Nagyváradra, Szentmiklóssy Irénkének és drága szüleimnek a Szent Anna-utca 34. szám alá, hogy én jól vagyok. Hála Istennek, eddig még semmi bajom sem történt. Édes Irénkém, ne nyugtalankodjék miattam. Reméljük, hogy megröszög az Isten és szabaddá válok tette után győztesen, boldogan újra viszontlátjuk egymást a meleg ott-

zött. Rendes étkezést és szoldot kapnak és ha munkájukat elvégzik, senki sem bántja őket. Ennél jobb propagandára nincs szükség.“

Elöl a bolsevista foglyok temetik a harcok során elesett bajtársaikat. Rendes sírokat készítenek és minden sírt kis keresztrel jelölnék meg. Az egyik hadifogoly elmondta, hogy a bolsevista katonák lehetőleg összeszedik összes halottjaikat és magukkal hurcolják a Donig. Ott beledobják a vízbe és mondják:

— Na, pajtás, úszál le a Fekete tengerre.

Vannak olyan hadifoglyok is, akik különös érdemeket szereznek maguknak, ezeket nyomban szabadon bocsátják. Legutóbb az egyik fogoly vállalkozott egy feladat végrehajtására. Egy hírszerzőnkkel át kellett menni a tulsó oldalra, hol bizonyos beérkezett hírszerzőket kellett ellenőrizni. A fogoly vállalkozott a kalauz szerepére. Feladatát kiválóan látta el és amikor visszajött, a magyar parancsnokság három nyelven kiállított igazolvánnyal látta el, amelyben feltüntették, hogy megbízható magatartásával különleges szolgálatokat tett a szövetséges hadseregeknek és minden további nélkül szabadonbocsátották.

Nem is kell mondanunk, hogy az orosz hadifoglyot milyen leírhatatlan örömmel fogta el, amikor megtudta, hogy most már szabad. Most már mehet feleségehez és gyermekeihez, akik néhány száz kilométerrel hátrább laknak. Fogoly barátunk nem tudott eléggé hálálkodni a magyar hadvezetőségnek ezért a nemes gesztusáért és örömtől ragyogó arccal indult el. Alig tett három-négy lépést a meghatottságtól, csak úgy ömlöttek könnyei.

Igy élnek az orosz hadifoglyok az arcvonalak mögött.

Sz. Kovács Imre, hadnagy.

Kétszáz ezer pár bakancsot utalt ki a kormány olcsó áron a mezőgazdasági munkások részére

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány a közellátási feladatok során fokozott gondot igyekszik arra, hogy a fontos termelési munkát végző emberek ruházati és lábbeli szükségletét kielégítse. A közellátási hivatal már az ősszel megkezdte e feladat egyik ágazataként a mezőgazdasági munkások ruházati és bakancs-akcióját. Eddig beérkezett jelentések alapján megállapítható, hogy a mezőgazdasági cselédek bakancs-ellátása nagyjából végetért. Eddig kerekében 200.000 pár bakancsot utalt ki a közellátási hivatal különböző kivényhatóságoknak. A bakancsok kivétel nélkül bőrtalpuak, minőségük teljesen kifogástalan. Áruk páronként 32—26 pengő között mozog. A bakancs-északosítással párhuzamosan folyik a mezőgazdasági cselédeknek a legfontosabb ruházati cikkekkel való ellátása, aminek során olcsó áron megbízható minőségű tartós ruhameit kapnak. A kormány mindent elkövet, hogy a mezőgazdasági munkások termelő erejét biztosítsa.

Hat hónapi börtönt kapott egy árdragító hentes

Nagyvárad. Saját tud. Kozma Tivadar Középes községbeli hentesmester árdragítással vádolva állott szerdán délelőtt a nagyváradi törvényszék dr. Rozslyay egyesbírája előtt. Az árdragító hentesmester a vádirat szerint a sertésbőr kilóját a megállapított 2 pengő 60 fillér helyett négy pengőért, a szalonnát pedig a 3 pengő 40 filléres maximum ár helyett kilónként 8 pengőért adta. A bíróság — tekintettel arra, hogy Kozma Tivadar az árdragítást üzletszerűen követte el és az ártullopés különösen a szalonnánál rendkívül nagy mértékű volt, a büncselekményt elkövető iparost 6 hónapi börtönbüntetéssel sújtotta.

Herkuc Jánost, aki az árdragításban részes volt, mert az áron felül forgalomba hozott, hentesáru árusításában eegédkezett, a bíróság 200 pengő pénzbírságra ítélte. Mindkét vádlott megnyugodott az ítéletben és az ügyész sem fellebbezett, így az ítélet jogerős.

Drágán adta a libát — elitelték

Nagyvárad. Saját tud. Medgyesy Jánosné bíhari asszony a libát a megállapított 3 pengő 40 filléres ár helyett 4 pengő kilencven fillérért árusította. A csendőrség tetten érte és az árdragító asszony ellen megindult az eljárás. — Medgyesiné a szerdán megtartott törvényszéki tárgyaláson azzal védekezett, hogy amikor a libát eladta, azon a napon már más maximális ár lépett érvénybe és így nem érzi magát bűnösnek. A törvényszék által kihallgatott tanúk azonban másképpen vallottak és így az úrszababíróság az árdragító asszonyt 300 pengő pénzbírságra ítélte.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Öt nagyürögdi magyar gyerek magyarul tanul a nagyváradi iskolákban

Szeretnék, ha Mihálykára, Gyulára, Jánosra, Tónira és Boldizsárra rásütné a szeretet napja

Nagyvárad, január hó.

Itt állnak előttem, mint orgonásip. Beköszöntőben nem is tudtam, hogy testvérek. Azt hittem, hogy csak sórársak. Szórvány-gyerekek, akik Nagyváradon járnak iskolába és tanulnak magyarul.

Ne gondolja azonban, hogy nem magyar gyerekekről van szó. Mind a négy magyar a népes nagyürögdi Juhász-familiából. Mind magyar, de csak most tanul meg rendszeresen és helyesen magyarul. Most falujukban az utcán, ahol felnőttek csak románul beszélnek. S milyen a gyermek, aki az utcán nő fel? Az lesz az anyanyelvére, amit a többi gyermekek között megtanul. Olyan keveset lehetnek ezek otthon, s ha otthon is voltak, ugyan ki törődhet velük, hiszen apjuk-anyjuk kemény munkában a család kenyeréért fáradozik napestig. Eavébként ők is ugyanahhoz a helyzetben vannak. Fialtkoruktól kezdve ott élnek a nagy román tengerben s bizony alig tudnak magyarul.

Itt áll tehát előttem a négy Juhász-gyerek. Mind a négy értelmes, okos, életrevaló, sugárzószemű fiú. Az ötödik nem tudott ellőnni. Tóninak valami dolga akadt a városban. De még így sem telte a Juhász-familia. Két fiú nincs Nagyváradon. A hatodik otthon van Nagyürögden, a hetedik katonán Szatmáron. S a hét fiú mellett még egy leányuk is van Juhásznéknak. Nyolc erős, egészséges magyar gyermek.

Mihályka orvos akar lenni, bár félkabarátja sincs

Sorbaveszem őket. Legelőször is a legkisebbet, a leghuncutabb szeműt kérdezem ki. Toprongvos az Istenadta, olyan, hogy toprongvosabb már nem is lehetne. Cipőjét valaha, nagyon régen egy kamaz lábára szabhatták. Csak úgy bukdácsol benne Mihályka, a legkisebbik Juhász-gyerek. Ruhája is szakadozott, foltos. Nem is lehet megállapítani, hogy mi a folt és mi az eredeti anyag.

De a kis Mihályka azért piros-pozsgás. Lehet, hogy a hideg hazudja az arcára az élet színeit. Mindégy. A szem is huncutvidáman ragyog, a lábat tisztítóanyag arbutikus. Pillanatilig sem tud egy helyben állni. Izeg-mozog, hiába figyelmezteti a nagyobbik testvér. Majd elnyeli szemével az íróképet. Kérdéseimre azért értelmesen, világosan felel és így megtudom, hogy a kis Mihályka „első osztályos pacalista”. Így mondja ő. Még folytatná a felsorolást és el is jutná, hogy „másod osztály biciklista”. — De tovább kérdelem és ő tovább felel. Hét éves. Itt jár iskolába Nagyváradon a Katalin-telepi kis iskolába. Ott is kint a telepen az egyik gyermek-telen családnál s vele együtt még két másik szórvány-gyerek. Tarr Lajosnak hívják a gazdáját. Ahogy ki mondja a nevet, mindjárt megérzem szavából, hogy szeret ott lenni. Tarr Lajosnak természetesen az állam titelti Könyvet az iskolából kapnak. De egy kis ruha, cipő bizony jól fogna,

mert azzal nagyon szegényesen áll. Nem csak ő, hanem a négy testvére is. Félkabarátja sincs. Csak kiskabarát van az ártatlanon, meg egy kis sálforma rongy a nyaka körül. Cipőjét már leirtam.

Csodálatos. Ez a hét éves, csillogó szemű, rongyos gyermek a korán ránehezedő élet-teher dacára vágyakal, álmokat hordoz a szívében. Határozottan és értelmesen felel, amikor azt kérdelem tőle, hogy mi szeretne lenni.

Tudják, hogy magyarul kell jól megtanulni

Azonban itt áll még előttem a három másik Juhász-fiú is. Mihályt egy kissé félreállítottam és kérdezem Gyulától, a másodikost. Ő már sokkal komolyabb, öntudatosabb, de éppen olyan rongyos, elhagyatott. Természe-

— Orvos! — Igen, így mondotta pontosan, s bár nem vagyok jó, nem látok a jövőbe, mégis meg tudom állapítani, hogy a kis Juhász Mihályból orvos lesz. Orvos lesz, mert az akar lenni, mert értelmes, egészséges, ép lelkű, ép kedélyű magyar gyermek. A szórvány-sors korán megedzi őt az eljövendő nehézségekre, sőt, ami ezután jön, az már csak könnyebb lehet és könnyebb is lesz neki.

lyabb, még öntudatosabb. Rongyosnak éppen elég rongyos ő is az Istenadta! Kicsit sápadt is. Szeret tanulni s egyelőre kitűnő szeretne lenni, hogy keressen, de végső vágya a... mozdonyvezetés. Alig meri kimondani.

HEGYI ENDRE:

ÖT NÉV*

A fából rótt padon öt gyermek ült. Csak ültek ott s itták a meleget. Gondrás legénykék, nyolc éven felül, de kiöltözve, mint az öregek.

Az uton menve barátságosan felétük szölok, kérdőzködöm, és várom, hogy ugorjanak vigán, és szóljanak egyszerre öten.

De nem szóltak és felelet helyett csak bámultak rám értelmetlenül — a kezekre nyílt nagy gyermekszemek tükreibe árnyas félelem vegyült.

Am hírtelen megváltozott a kép, s már éledeztek a kis ámulók, az első mondta mindnyájuk nevét, amint románra cseréltem a szót.

* Az egyik legtehetségesebb fiatal erdélyi költő „Cimer” c. kötetének leg-esebb verse az elszórdott kis magyarokról.

tesen kiskabarátban, rongyos cipőben. Ő szölongatta kisöccsét minduntalan hátulról, hogy vigyázzban álljon. Gyulának is van már terve a jövőre. Cipész szeretne lenni s bizony jól esnek neki egy kis ruhanemű Télikabát, cipő, ing, felsőruha. Nem ut, őh ennyire nem merész az ő fantáziája Viseltes ruhára gondol ő, olvanra, amilyennel egész életében találkozott. Ő a Széles-utcai iskolába jár és Maklóvcics Lászlóknál van bátyjával, a negyedikes Jánossal együtt.

János, a negyedikes, még komo-

Látom szeméből, hogy már a szó kimondása is álomvilágba röpíti.

Boldizsár a legnagyobb közülük. Ő is negyedikes. Nyulánk süvölvény. Az élet korán homlokára írta feladatát s korán gondolkozóvá tette. A Vitéz-utcai iskolába jár. Szabó Erzsébet mosónőnél van. Tudja, hogy miért kell neki Nagyváradon tanulni. Furcsa mosolygással mondja, hogy bizony ők nem igen tudtak magyarul, mert a faluban csak románul tudtak beszélni. Az ő nagy vágya: a szabóság.

Nyáron szórgálnak ruháért, élelemért

Meggondolkoztató jelenség ez. Felső ecsetjére méltó téma: a szórvány-gyerekek! Ugy, ahogy a Juhászné öszipu orgonája bemutatja. Összel, télen, tavasszal Nagyváradon, az iskolákban, jószívű, vállalkozó kisemberek házáinál, nyáron pedig otthon, a faluban.

Mit is csinálnak azután otthon nyá-

ron? Vakációra mennek? Igen, vakációra, csak hogy az ő vakációjuk a munka. Szórgálni mennek. Olyan dőbenetes egyszerűséggel és magától értődéssel mondják ezt, mintha ez lenne a világ rendje. Elszöngőnek falujukban, vagy a szomszédos faluk gazdáinál téhénpásztorságra. Munkájukért kosztot és ruhát kapnak. János

Pártoljuk a keresztény kereskedelmet

a nyáron Köröstarjánban volt Szofer Ferencnél. Megkereste élelmét és még ruhát is vette neki, meg cipőt. A többi a faluban őrizte a tehenet és kereste meg kenyerét.

Igy él a szórvány-gyermek télen és nyáron, magyar iskolában idegenben és román környezetben otthon. Az már nagy előny számukra, de sokat jelent a magyarság szempontjából is, hogy megtalálták a módját a magyar iskolázatásnak. Most már nem is lenne más kívánságunk, csak az, hogy tehetősebb magyarok nézzenek rá a Juhász-család öszipu orgonáira! Bizonyára vannak házaspárok, akiknek nem adott gyermeket az Isten és „jobb” módban élnek, mint Juhászné. Öltöztessenek fel egy Juhász csemetét. Adósságot rónak le és megnyugtatiák lelkiismeretüket.

Távozáskor azt mondtam a négy gyermeknek, hogy egy hét múlva jöjjenek be ismét. Szeretnék akkor néhány címet adni kezükbe, ahol magyar szeretetre találhatnak. Uraim és hölgyeim! Legyenek egy kicsit kíváncsiak erre az öt gyermekre! Megérdemli mindegyik. Soha jobb helyre nem csurgattak még a fölöslegből, mint a Juhász-csemeték javára.

POLYAK ISTVAN

Gvászülést tartott az Emerikána bihari korporációja

Nagyvárad. Saját tud. Megemlékezünk annak idején arról lapunk hasábjain, hogy dr. Kemenes Illés, a budapest-környéki tankerület kir. főigazgatója, az Emerikána kommandátora, országos vezére folyó év január 3-án elhalálozott. Az Emerikána bihari korporációja elhunyt vezérének lelke üdvéért engedélyt szentmiséért mutatott be az Orsolya-rendi templomban folyó hó 11-én. Január 19-én délután fél 6 órai kezdettel pedig gyászkapitulumra (capitulum triste) gyűlt össze a kereskedelmi leányközépiskola dísztermében. A gyászülésen Hasznos Imre prior méltatta az elhunyt kommandátor érdemeit, majd gyászuknak a kapitulum megjelent tagjai felállással adtak kifejezést.

Ezután P. dr. Röss Bertalan kapucinus atya mondotta el ünnepi gyászbeszédét. A gyászülés megelőzően tiszti gyűlést tartott az Emerikána bihari korporációja.

Szeged küldöttsége kéri a kultuszminisztertől a jogi kar mielőbbi visszaállítását. A Magyar Tudósító jelenti: Szeged törvényhatósági bizottságának közigazgatási bizottsága elhatározta, hogy küldöttséget állít össze, amely Budapesten tisztelegni fog Szinyei-Merse Jenő kultuszminiszter előtt és előterjeszti a város kérését a Tudományegyetem jogi karának mielőbbi felállítására és az egyetemi építkezések sürgős megkezdésére.

GAZDASÁGI ÉLET

Megkezdik a mezőgazdasági gépek és munkaeszközök kedvezményes juttatását

Elsősorban a szövetkezetek, gazdakörök, társulások igényeit elégítik ki

Báró Banffy Dániel földművelésügyi miniszter a mezőgazdaságfejlesztő törvényben kapott felhatalmazás alapján a gazdák talajművelési és vetési munkájának előmozdítása céljából kedvezményes áru mezőgazdasági vontató (traktor), vetőgép és fogatos talajművelő eszközöket (eke, társa, borona, lókap) kíván a gazdáknak juttatni. A vontatókat (traktorokat) elsősorban gazdasági gépszövetkezetek, gazdakörök, vagy más gazdatársulatok, esetleg más irányú szövetkezetek géphasználati társaságai igényelhetik. Egészen kivételesen kaphatnak mezőgazdasági vontatót a kellő anyagi erővel rendelkező gazdasági bér munkát végző vállalkozók is.

A vetőgépeknél és fogatos talajművelő eszközöknél szintén a fentiek az irányadók.

A fentemlített közületek igénylésénél a gépek, vagy eszközök vételárának 25-50 százalékát állami támogatásként a földművelésügyi tárca vállalja.

A vételárnak fennmaradó részét a juttatásban részesülő termelő köteles előre megfizetni.

Vetőgépekből és a fogatos talajművelő eszközökből egészen kivételesen a 100 holdon aluli gazdák igényeit is figyelembe lehet venni, de csak az esetben, ha a gazdasági szövetkezetek, gazdakörök, vagy más gazdatársulatok részéről megfelelő igény nem mutatkozik. Ezek közül előnyben részesülnek

a jelen és múlt világháború hadirokkantjai, hadiözvegyei és hadiárvaí, vitézei, valamint az e háborúban résztvevő katonák, továbbá az arany- és ezüsthalászos gazdák, ha egyébként megfelelnek a követelményeknek.

Az egyes gazdák részére történő juttatásnál azonban a vetőgépek és fogatos talajművelő eszközök legfeljebb 25 százalékát viseli a földművelésügyi tárca. A vételár fennmaradó részét ilyen esetben a juttatott gazda köteles előre megfizetni. A szállítási költségek minden esetben a géphez és eszközökhöz jutott szövetkezetet, gazdakört, társulást, vagy egyes gazdát terhelik. A földművelésügyi minisztérium nyomtatékosan felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy a mezőgazdasági vontató, vetőgép, illetve fogatos talajművelő eszköz iránti kérelmükkel a területileg illetékes mezőgazdasági kamarához, illetve Erdély területén az Erdélyi kirendeltséghez kell fordulni.

A földművelésügyi minisztérium rendelkezése folytán elkészültek a

Pártolja a keresztény ipart

gazdasági gépszövetkezetek, valamint géphasználati társaságok alapszabályait, illetve szerződés tervezetét. Ezek a tervek a kerületi mezőgazdasági kamaráknál, Erdélyben pedig az erdélyi kirendeltségnél az érdeklődők részére rendelkezésre állanak. Éppen ezért mindazok a gazdák, akik mezőgazda-

Mi kell tenni a méhek költésrothadásának leküzdésére és megelőzésére

Zór alá veszik a beteg méhlepkeket

A földművelésügyi miniszter a Magyarországon, különösen Erdélyben és a Dévidéken erősen elhatalmasodott költésrothadás leküzdésére és megelőzésére ma rendeletet adott ki. Régi törvényünk és rendeleteink szerint a költésrothadásos méhlepkeket meg kell semmisíteni és a betegséget a hatóságnak be kell jelenteni. Az új rendelet szerint a költésrothadás a gyanús telepet zár alá helyezi, vagyis onnan méhet, kaptárt, vagy méhterméket kiszállítani és oda szállítani tilos. Az eljárás vizsgálati mintát küld a gödöllői Méhészeti és Méhbiológiai Kutatóintézetnek, s annak tudományos szakvéleménye szerint a zárlatot vagy fenntartja, vagy megszünteti. A zárlat a fertőtlenítés befejezése után négy hétig tart. Az új rendelet szerint a közönséges kasban, vagy más keret nélküli méh-lakásban lévő fertőzött családokat mindenestől meg kell semmisíteni. A keretes méh-lakásban a méheket le kell kénezeni, a kaptárt és a család vagy-onát azonban meg lehet menteni a következőképpen: a kaptárt kiégetéssel fertőtleníteni lehet. A lángot nem

sági gép és eszköz állami támogatással való beszerzésére gépszövetkezetbe kívánunk tömörülni, vagy pedig, mint gazdakörök, illetve gazdatársulások és másirányú szövetkezetek, a kebelükben géphasználati társaságot kívánunk alakítani, a szükséges felvilágosításokért forduljanak az illetékes mezőgazdasági kamarához. Erdély területén pedig a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségéhez, vagy az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesülethez.

A földművelésügyi minisztérium egyúttal felhívja a gépeket igénylők figyelmét arra is, hogy a mai viszonyok között gépek csak korlátozott mennyiségben állnak a gyáraknál rendelkezésre és ezért az igénylőket csak az igénylés időrendi és rántalsági sorrendjében lehet kielégíteni.

biro, például szalmafalu kaptárt el kell égetni. A fiasítás nélküli lépek-ből a mézet ki szabad pörgetni. Az ilyen méz emberi tápláléknak alkalmas, de méhcsaládok etetésére nem szabad használni. Annak megakadályozására, hogy a méz idegen méhész-hez jusson méhetetésre, a fertőzött család mézet csak félkilónál nem nagyobb adagolásban közvetlenül fogyasztónak szabad eladni, vagy nagyobb adagolásban csak az állami méhészeti felügyelőség egészségügyi ellenőrzésével szabad forgalombahozni. A lépeket vagy meg kell semmisíteni, vagy a körzeti viaszfertőtlenítőknek lehet beküldeni fertőtlenítésre. Ezzel-lőre 5 viaszfertőtlenítő telep nyílik meg. A körzeti viaszfertőtlenítők rendkívül fontos intézményével sok értékes nyersanyagot, méhviaszt menthetünk meg a pusztulástól. A rendelet a költésrothadás megelőzésére megtiltja a használt méh-lakás fertőtlenítés nélkül való eladását, használt lépnek szétördelés nélkül való forgalombahozatalát és a lépnek olyan raktározását, hogy a méhek hozzájuk férhessenek.

Miért került sor a kijelölt nagykereskedők revíziójára

„A hiba nem a keresztény kereskedelemben van”

A Magyar Élet Pártterjesítője írja: A kijelölt nagykereskedők revíziójára irányuló hónapok óta folyó munkálatok befejezés előtt állanak. A revízió eddigi eredményeképpen illetékesek máris levonták a keresztény kereskedelem állításának tanúságait és annak eredményeképpen mélyreható változások várhatók.

Mint ismeretes, a revízió az volt a feladata, hogy az illetékesek megállapítsák azt, vajjon a kijelölt nagykereskedők működésüket a kormány intencióinak figyelembevételével folytatták-e vagy sem. Amennyiben a revízió során az illetékesek arra a megállapításra jutnak, hogy egyes nagykereskedők működése nem illeszkedett bele azokba a keretekbe, amelyeket a kormány intenciói szabtak, sor kerül az iparigazolványok revíziójára is, amelynek során az itt-ott esetleg méltatlanul bekerült ele-

mekeket az átállított keresztény nagykereskedői gárdából ki fogják selejtezni.

Az arra érdemes és jól bevált nagykereskedői gárda azonban a revízió eredményeképpen olyan intézkedésekre számíthat, amelyek lényegesen meg fogják könnyíteni munkáját. Mindenekelőtt egyszerű, áttekinthető állandó nyilván-tartással, gyártási, ellátási rendszer bevezetésével kívánják ellenőrizni a kereskedők munkáját és anyagellátását. Nem akták, hanem emberi sorsok elintézéséről és figyeléséről van itt szó. Megállapították ugyanis, hogy az elosztási hálózat peremén és annak tovább-burjánzó érdekszálaiban még mindig észlelhetők zökkenők. Egyesek kísérleteket tesznek, hogy érdekkörükbe vonják a gazdasági életbe újabban bekapcsolott áru-elosztókat. Áru nincs és mégis van. A feketentak szerteágaznak. A megszűnt üzlethelyiségek újabb és újabb szabad-

foglalkozási ágak” bőlesőjévé válnak és továbbélnék. Az eljáró hatóságok, bár eljárásuk eredményéről még nem nyilatkoznak, annyit azonban megállapítanak, hogy a hiba nem a keresztény kereskedelemben van, hanem a vele szembenálló, szervezkedő titkos érdekszalak szövetvényeiben. Az illetékesek most ez ellen kívánják felvenni a harcot.

Kik kaptak a sportvezetők és sportolók közül Szent László jubileumi plakettet és díszoklevelet?

A Szent László jubileumi évvel kapcsolatosan kibocsátott emlékvetet az alábbi legfőbb sportvezetőknek adományozta a város:

Vitéz Bély Alajos altábornagy, országos ifjúsági vezető, vitéz Tarczy Feliczidesz Román miniszteri osztály főnök, a társadalmi sport vezetője, vitéz Kudicz vezérőrnagy, dr. Misányi Ottó OSK vezetője, Pados Lajos alezredes, Verböczy Kálmán ezredes és Arató Géza, az OSK helyettes vezetője.

Díszoklevelet kaptak a NAC vezetői és a csapat tagjai. A csapatot külön emléklakettel tüntették ki.

MAGYAR HŐSÖK

Kalocsai József őrmester vitézsége

Kiváló fegyvertények egész sorozatával tüntette ki magát a Don mentén vívott harcokban Kalocsai József őrmester, egyik gépkocsizó lövészalakulatunk szakaszparancsnoka.

1942. augusztus 8-án gépkocsizó lövészeink Korotajra támadtak. E sikeres támadásban Kalocsai mint rohamjárőparancsnok ügyes megközelítéssel és vakmerő rohammal megsemmisítette azt a két géppuskacsoportot, amelyek egy háztömb romjai között rendkívül kedvező állásokból súlyosan akadályozták honvédeink előrejutását.

Két nappal utóbb Uryw-nál állott harcban, az ellenség egy nagyobb csoportja váratlanul körülfogta saját közel biztosító járőrünket. Kalocsai néhány önként jelentkező emberrel habozás nélkül megtámadta ezt a bolsevista csoportot, azt megfutamtította, a honvéd járort kiszabadította és még négy foglyot ejtett.

Augusztus 13-án a Korotaj-Potudán melletti harcokban átvette a szomszéd szakasz megsebesült parancsnokától annak szakaszát is, osztagát ügyesen csoportosította és a kezdeményezésére nyomban megindult támadással megfutamította az ellenséget. Ez alkalommal három szovjet géppuskát zsákmányolt. A harc során azonban jobbkezén súlyosan megsebesült, de így is tovább vezette fél századerejű osztagának támadását és újabb ellenséges golyószórót és géppuskás fészkeket küzdött le. Ekkor ismét súlyos sebet kapott, de két sebből vérezve is kitartásra buzdította embereit.

Kalocsai József ekkor már a magyar Nagyvezért. Kiszűst Vitézségi Érem, valamint a II. osztályú Német Vaskezeszt tulajdonosa volt és legújabb hőstetteért a Kormányzó Ur az Arany Vitézségi Éremmel tüntette ki.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZABADSÁG-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy órára 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekkzámlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

**MEGKEZDÖDÖTT X. PIUSZ PÁPA
 BOLDOGGÁVATÁSI PERE.** Róma.
 (MTL) Vatikánvárosból jelentik, hogy
 megkezdődött X. Piusz pápa boldoggá-
 svatásának pere.

**Kállay Miklós miniszterelnök meg-
 kapta a Máltai Lovagrend nagykereszt-
 jét** A MTL jelenti: A Szuverén Máltai
 Lovagrend nagymestere Chigi albán
 herceg Kállay Miklós m. kir. miniszter-
 elnöknek a rend nagykeresztjét adta,
 mányozta, amelyet Casparelli herceg,
 a lovagrend budapesti követe adott át.
 Kállay Miklós a lovagrend követét a
 magyarországi tagozat elnökségével
 együtt vendégül látta.

**JANUÁR 30-ÁN TARTJA KÖZGYÜ-
 LÉSÉT A KATOLIKUS KÖZÉPISKO-
 LAI TANÁREGYESÜLET.** A Magyar
 Tudósító jelenti: A Katolikus Középi-
 skolai Tanáregyesület január 30-án,
 szombaton fél hat órakor tartja XXXV.
 évi rendes közgyűlését. A megnyitó be-
 szédet Zibolou Eudre elnök mondja. A
 jubiláló tanítók szerzetesrendekről Pé-
 tergöl Henrik tart előadást.

**Felemlik az Észak-Afrikába irányuló
 hajók biztosítási díját az angol-ameri-
 kai biztosító társaságok.** Stockholmból
 jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti:
 Newyorkból jelentik, hogy az angol és
 amerikai biztosító társaságok elhatá-
 rozták, hogy az Észak-Afrikába irá-
 nyuló hajók biztosítási díját 10 százalé-
 kéval tegezzék.

**OROSZORSZÁGI FARKASOK
 PUSZTÍTANAK A SZÉKELYFÖL-
 DÖN.** A Magyar Tudósító jelenti:
 Székelyföldön, mint jelentették, az
 állatállományban igen komoly káro-
 kat okoznak állandóan az elszaporod-
 dott farkasok. Éppen ezért hivatalo-
 san is elrendelték irtásukat. Megállá-
 pitották, hogy a farkasok nagyrésze
 oroszországi eredetű. A háború viha-
 ra sodorta ezeket a vadakat az erdélyi
 dombok közé. Oroszországi eredetük-
 re vall fehéresszürke színük és rend-
 kívül vadszauk is.

**A szombathelyi polgármester felhí-
 vása Szent Flórián és Szent Sebestyén
 tiszteletéről.** A Magyar Tudósító jelenti:
 Szombathely alapításának 1900-ik
 évfordulóján felújítja Szent Flórián és
 Szent Sebestyén iránti hagyományos
 tiszteletét. Dr. Mészáros Hugo szombat-
 helyi polgármester most felhívással
 fordult a város lakosságához és közli,
 hogy január 19-én délután 5 órakor a
 Székesegyházban ünnepélyes Szent
 Flórián és Szent Sebestyén litánia
 lesz. A litániára kibocsátott meghívó-
 ban a polgármester beszámolt a két
 szent kultúrájának szombathelyi ha-
 gymányairól, amely 1710-ig a szom-
 bathelyi nagy pestis járványig nyúlik
 vissza. A szombathelyiek ekkor tettek
 fogadalmat, hogy a két szent emlékét
 akihez a járvány alatt folyamodtak
 ápolni a litánákat. Azóta minden év-
 ben a hagyományokhoz híven a város
 lakossága megtartott. Az idei jubileu-
 mi évben Szent Flórián és Szent Se-
 bestyén litániájukat az eddigeknél is
 ünnepélyesebb keretek között hallgat-
 ja végig a város közönsége.

**Mandzsuriában élő magyarok is ha-
 za gondolnak.** Már régen nem hallot-
 tunk hírt a Mandzsuriában élő magya-
 rokról. Különösen a harmini telep volt
 nagy. Ebben a magyar kolóniában vál-
 takozva husz-harminc magyar család
 élt. A harmini magyarok nagyrésze
 volt oroszfogyó, akik elmenekültek
 Szibériából és Mandzsuriában családot
 alapítottak maguknak. A Manchukuo
 10 éves fennállás ünnepére köve-
 tünk is lejött Tokióból Hsinkingbe
 írják levelükben. — Itt minden a leg-
 nagyobb rendben van, csak fáj a sze-
 gény honvédeink nehéz helyzete kint
 az orosz fronton. Mindent tudunk,
 halljuk Berlin 3-4-szer naponta és a
 shanghai magyar leadót mindennap és
 a heti eseményeket pénteken magyarul
 színtén.

Modern BUTOR olcsón MEZEINÉI
 festett kaputól Szabadság-utca 12. és Szacsavay-uten 48. Hálók, kombináltszobák előszobák, konyhák.

FELHÍVÁS. Felhívjuk a vas- és fém-
 ipari szakosztály kebelébe tartozó összes
 tagok figyelmét, hogy akik még nem
 jelentkeztek a havi vasigénylés bejelenté-
 sére végezték, vagy mindazok akik drót-
 szeget igényelni óhajtanak, igénylésüket
 legkésőbb folyó hó 23-ig bezárólag
 szakosztályi irodánkban a hivatalos idő
 alatt sürgősen jelentsek be, mert ellen-
 kező esetben kimaradásukért felelőse-
 get nem vállalunk. Vezetőség.

**FEJSZÉVEL AGYONÜTÖTTEK EGY
 GÁTÓRT.** Apatinból jelentik: Lehmann
 Ferenc 39 éves ármentesítő társulati
 gátórt meggyilkolva találták meg őrháza
 közelében. Ismeretlen tettes fejszével
 agyonütötte.

**Zúgkereskedelem miatt több embert
 halálra ítél a prágai népbíróság.** Prá-
 gából jelentik: (B. T.) A prágai népbí-
 róság három vádlottat halálra ítél,
 többet pedig 4-10 évi fegyházra zúg-
 kereskedelem miatt. Főleg húst hoztak
 forgalomba zúgkereskedelemben.

**ALBÁNIÁBAN UJ KORMÁNY ALA-
 KULT.** Róma. (MTL) A NTL jelenti:
 Hivatalosan közölték, hogy Albániában
 új kormány alakult Ekram Libakovac
 vezetésével.

**MŰHELYES CSALÁDI HÁZAT KAP-
 NAK A „CSALÁDVÉDELMI ALAP-
 TÓL A KISIPAROSOK.** A Magyar Tu-
 dósító jelenti: Az ONCSA családi ház
 építési akciójával kapcsolatban az Or-
 szágos Szociális Felügyelőség rendeletet
 intézett a törvényhatóságok vezetőihez
 a kisiparosok részére építendő műhelyes,
 kertes családi házak érdekében. Az ipar-
 ügyi miniszter ugyanis közbenjárt
 hogy az ONCSA és a Közléti Szövet-
 kezetek által kezdeményezett kertes cea-
 ládi ház építési akció keretében a több-
 gyermekes kisiparosok műhelyes családi
 házat kapjanak. Ezzel is biztosítani akar-
 ják a sokgyermekes kisiparosok megél-
 hetését.

**A M. Kir. Közellátási Felügyelőség
 vezetőjét F. z. k. s. József főfelügyelőt**
 hirtelen fellépő betegség folytán, egész-
 sége helyreállítása céljából az állami
 közkórházba kellett sürgősen bezállít-
 tani, ahol a belgyógyászati osztályon
 helyezték el. Bár állapota a gondos ke-
 zelés és ápolás következtében kielégítő
 és rövidesen teljes felgyógyulása vár-
 ható, néhány heti utó gyógykezelés
 szükségessége valószínű. Helyettesül
 T. J. n. er József előadó lett kirendelve,
 aki távolléte alatt a felügyelőség ügyeit
 intézi és épp oly készséggel áll a felek
 rendelkezésére is.

**FONTOS IPARÁGAKAT AKARNAK
 KORLÁTOZNI ANGLIÁBAN.** Amszter-
 dam. (MTL) A NTL jelenti: Az angol
 hírszolgálat közlése szerint az angol ter-
 melésügyi miniszter kijelentette az aló-
 házban, hogy a jövő évben kénytelenek
 lesznek korlátozni további kevésbé fon-
 tos iparágakat. Szükség lesz ezenkívül
 a női munkaerők mozgósítására, vala-
 mint a munkásoknak a löszgyárakba
 való átcsoportosítására.

Nem vesznek fel átmenetileg csomagokat a 2-vel kezdődő tábori postaszámokra

*A m. kir. honvédezerkar főnöke úgy rendelkezett, hogy a 2. kez-
 detű tábori postaszámokra átmenetileg nem vesznek fel csomagokat, mert
 részint a mozgó hadműveletek, részint a kedvezőtlen időjárás (hóviharak)
 miatt a tábori postaküldemények továbbításában beállt torlódás csak így
 lesz elkerülhető.*

**Az Erdélyi Mészárszék Egyesület 1943.
 évben is 8-14 napos ingyenes mészár-
 szék tanfolyamokat rendez.** Nagyvá-
 rad, Nagyszalonta, Margitta, Ernőhály-
 falva és Székelyhid községekben. A
 tanfolyamon részt vehetnek kezdő és
 haladó mészárszék, nők és férfiak, fiúk
 és leányok. A tanfolyam 8-14 napra
 beosztott 28 órát vesz igénybe. A tanfolyam
 díjtalan, előadót az Erdélyi Mészár-
 szék Egyesület küld. A tanfolyam
 megrendezésének előfeltétele, hogy ar-
 ra legalább 20 hallgató jelentkezzen.
 Mindazok, akik a fenti tanfolyamokra
 beiratkozni óhajtanak, jelentkezzenek
 az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesü-
 let kirendeltségénél Nagyváradon, Ti-
 sza Kálmán tér 17, ahol bővebb felvilá-
 gosítást is kapnak.

**VIZSGÁLAT INDULT A CIPÉSZ
 IPARUKAT FOLYTATÓ KIJELÖLT
 BŐRKERESKEDŐK ÜGYÉBEN.** A Ma-
 gyar Tudósító jelenti: A közelmúltban
 sok panasz érkezett a kormányhoz,
 hogy nagyon sok kijelölt borkereskedő
 cipésziparát tovább is folytatja és a ki-
 utalt bóranyag javát saját készítményei-
 hez használja fel és a többi cipésziparos-
 nak csupán silányabb bőrszövetet szol-
 gáltat ki. A közellátási minisztérium
 vizsgálatot rendelt el az ügyben és a Bu-
 dapesti Kereskedelmi és Iparkamarát is
 felkérte: adjon szakvéleményt a borker-
 eskedés és a cipészipar együttes gy-
 korlása tekintetében. A Kamara az ér-
 dekeltek meghallgatása után dönt az el-
 vi jelentőségi ügyben.

Arany-, ezüst-, briliáns arcvak. svéd arkor. Szécheny
 órák vétele, előadása, szerzői jogok, ter 6.

**JÓL BEVÁLT A KÉZMŰIPAROSOK
 ANYAGELLÁTÁSÁNAK AZ IPAR-
 TESTÜLETEKEN KERESZTÜL VALÓ
 LEBONYOLÍTÁSA.** A Magyar Tudósító
 jelenti: A kötött anyaggyártásban
 mindinkább tért hódít az a rendszer,
 hogy a kézműiparosok anyagszükségletét
 az ipartestületeken keresztül bonyolít-
 ják le. A beszámolókat szerint az egész
 országban jól bevált ez a lebonyolítási
 mód. az ipartestületek a rendelkezésük-
 re bocsátott len-olaj kancét, borjú- és
 sertésbőr, haszseleket, bádogot, cernát
 nyvet és cementet arányosan osztották
 szét a kézműiparosok között.

Szabadegyetemi előadás pénteken,
 január 22-én délután 6 órai kezdettel a
 város háza dísztermében. Dr. Sik San-
 dor „A lélek a költészetben” című elő-
 adásával egyes remek verseken mutat-
 ja meg, hogy fogadták meg a költők —
 Vörösmartytól napjainkig — azt, ami a
 dolgok mögött van: a lélek szavát. A
 Népművelési Bizottság minden egyéb
 érdeklődő helyett ezutor értesíti a Sza-
 badegyetem hallgatóságát a II. elő-
 adás megkezdéséről. Egyben kéri az érdekel-
 tetek közönségét, hogy ennek híret terjesz-
 tni sziveskedjék.

Vendéglősök küldött- sége a polgármesternél

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap dél-
 előtt a vendéglősök küldöttsége kereste
 fel dr. Soós István polgármestert és tü-
 zifa és hagyma és lisztkiutalás ügyé-
 ben kérték ecégegét. A polgármester
 azonnal intézkedett, hogy a vendéglő-
 sók részére megfelelő tűzifamennyiség
 álljon rendelkezésre, a hagyma és liszt
 ügyében is sürgős közbenjárást ígért.
 Ezenkívül kérték még a vendéglősök
 a menü árának felemelését is. A pol-
 gármester kijelentette, hogy más vidé-
 ki városokban tanulmányozni fogja a
 kérdést és amennyiben az jogosnak
 látszik, jóindulattal tárgyalás alá veszi.

Eloptak egy kélho das erdőt

**A Magyar Tudósító jelenti: Külö-
 nös feljelentést tettek a balmaújvá-
 rasi csendőrségben. A feljelentés sze-
 rint a báró Fiath Tiborné tulajdonát
 képező két hold kiterjedésű erdőt a
 város határában december folyamán
 és január első hetében mintha leho-
 rotválták volna a földről, mindenestől
 ellopták. A jákat nem a földből ásták
 ki, csupán a földszínen fűrészelték el.
 A szokatlan lopás ügyében a csendőr-
 ség széleskörű nyomozást indított.
 Több száz gyanúsítottat hallgattak ki.
 A kihallgatások alapján 58 ember el-
 len indítottak az erdőlopás gyanúja
 miatt eljárást. Ez az 58 ember beis-
 merlte, hogy naponként mentek ki az
 erdőbe fáért.**
*A gyanúsítottakul a fa egy részét
 meg is találták, a többit azonban el-
 tűzték.*

Megkezdődött a második félhavi zsiradag kiosztás

Nagyvárad thj. város polgármestere 413-1943. k. é. szám alatt a következő hirdményt adta ki:

Tudomására hozom a város közönségének, hogy a folyó évi január 16-tól 31-ig érvényes zsiradagjegyzelvények beváltása a város területén levő húsparosoknál megkezdődött.

A félhavi fejadag egyelőre 15 dkgr. zsir, illetőleg 18 dkgr. zsirszalonna marad, aminek 50 százalékát margarínban, vagy ételzsirban szolgálgják ki.

December havi, vagy régebbi zsirjegyek be nem válthatók és el nem számolhatók.

A tolongás felesleges, mert mindenki zsiradagja biztosítva van.

Nagyvárad, 1943. január 19.

Dr. Soós István sk. polgármester.

2307. szám vht.—1942.
Pk. 19549/1942.

Árverési hirdmény

Alulírott kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a az 1908. évi LXI. t.-c. 19. és 20. §-a és az 1930. évi XXXIV. t.-c. 70. és követő §-ai értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti központi kir. járásbíróságnak 307733/1942. számú végrehajtható kiadmánya folytán dr. Raj Sándor ügyvéd által képviselt „Herkules” vasipari vállalat javára végrehajtást szenvedő nagyváradi lakos ellen 932 pengő 73 fillér s járuléka kielégítése erejéig bíróság alapfoglalt és illetve le- és felülfoglalt 7100 pengő becsértékű ingóságokat, ugymint: rádió, kerékpárok a fizetett összeg betudásával Nagyváradon végrehajtást szenvedő üzletében. Kosuth Lajos utca 3. sz. alatt az 1943. évi február hó 18. napján délután 15 órakor nyilvános bírói árverésen eladtnak, a kikiáltási ár kétharmadánál nem kisebb árban.

Árverelők tartoznak az 1000 pengőnél magasabb becsű ingók árverezése esetén a becsű, illetve kikiáltási ár tízedrészét készpénzben bánatpénzül kezimhez letenni.

A vételár az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-a értelmében azonnal készpénzben fizetendő.

Az elsőbbségi igények az árverés megkezdéséig nálam jelentendők be.

Az árverés tüzést kért végrehajtató javára az árverés jelentkezésre lesz foganatosítandó.

Az 1930. évi XXXIV. t.-c. 72. és 73. §-ai értelmében kifejezetten figyelmeztetem az érdekelteket, hogy minden a végrehajtató közbenjárására kitűzött árverést foganatosítanom csak akkor lehet, ha a végrehajtató, vagy az itt megnevezett esatlakozó, vagy a végrehajtást szenvedő legkésőbbben az árverést megelőző utolsó előtti köznapon nálam bejelenti, hogy az árverés megtartását kívánja, ez esetben a kívánságot előterjesztő fél távollétében is, az árverést megtartom.

A hivatalból foganatosítandó végrehajtási ügyekben az árverést hivatalból közbenjárás nélkül fogom megtartani, ha minden végrehajtató és a végrehajtást szenvedő ellenkező kívánságot nem nyilvánít.

Nagyvárad, 1943. évi január 10.

Várady Ernő,
kir. bír. végrehajtó.

Kiírták a belföldi és külföldi tudományos ösztöndíjakat

Külön ösztöndíjak vannak a visszatért részek számára. Sok külföldi ösztöndíjat osztanak ki

Bakay Lajos az Országos Ösztöndíjtanács elnöke kiírta a pályázatot a folyó tanévi belföldi és külföldi tudományos, művészeti és szakképzési ösztöndíjakra. A belföldi tudományos kutató ösztöndíjak száma és összege a költségvetéstől függ. Egy-egy ösztöndíj évi 800 pengő, de fél ösztöndíjak is adományozhatók. Pályázhatnak a Tudomány Egyetemek, a Műegyetem és a főiskolák oly végzett hallgatói, akik tudományos pályára készülnek és ezért a kutató intézetekben meghatározott különös szaktémával önállóan foglalkoznak. Erdélyi és keletmagyarországi származású olyan pályázók részére, akik tanulmányukat román egyetemen végezték, vagy kezdtek és még nem volt alkalmuk a belső országrészek tudományos megismerésére, indokolt esetben 500 pengő ösztöndíj adható abból a célból, hogy valamely belső országrészbeli egyetemen vagy főiskolán egy fél éven át foglalkozhassanak komoly tanulmányokkal. A kérvények beadási határideje február 10.

A kiadásra kerülő külföldi tanulmányi ösztöndíjak a következők: A bécsi, berlini és római Collegium Hungaricum, a bécsi gróf Klebelsberg Kuno magyar történetkutató intézet, a római Pápai Magyar Egyházi Intézet és a római „Fraknoi Vilmos” magyar történeti intézet tagsági helyei. Ezenkívül Németországban a Deutscher Akademischer Austauschdienst által felajánlott hét cserediák hely a Mitteleuropäischer Wirtschaftstag

Deutsche Gruppe részére felajánlott 20 ösztöndíjas hely, az Alexander von Humboldt — Stiftung — által felajánlott három ösztöndíjas hely, a báró Thyssen-Bornemisza alapítvány három ösztöndíjas helye. Az olasz állam részéről hirdettek hat cseréösztöndíjas hely, a párizsi Collegio Bormeoiban egy csere ösztöndíjas hely, a TEBE által az olasz fronton magyar honvédek között hős halált halt Franco Bellani Dionisi olasz újságíró emlékére felajánlott két ezer pengős ösztöndíj. Svájcban végzendő tanulmányokra szóló állami ösztöndíj, azonkívül Finnországban egy három ezer pengős állami ösztöndíj, továbbá egy kétezer pengős cseréösztöndíjas hely. Svédországban három ezer pengős ösztöndíj és egy cseréösztöndíjas hely. Bulgáriában egy kétezeröttszáz pengős állami ösztöndíj és két cseréösztöndíjas hely. Japánban egy cseréösztöndíjas hely. Budapest székeséfváros a bécsi, berlini és római collegiumokban boesát rendelkezésre egy-egy ösztöndíjas helyet. Esetleg betöltésre kerülnek még a következő ösztöndíjak: Franciaországban végzendő tanulmányokra egy állami ösztöndíj, azonkívül 12 ösztöndíj, melyeket a francia köztársaság adományoz. Szlovákiában, görögországi, horvátországi és törökországi tanulmányokra szintén több ösztöndíjas hely kerül esetleg betöltésre, melyeknek száma és összege később kerül megállapításra. A pályázati határidő május 20. (Magy. Tud.)

Férfiruhákat, használtakat
legjobb áron vehet, eladhat

MOLNAR

hasznaltaruhaz utca
Bémer-tér 1. (udvarban)
Hívásra házhoz jövök.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei: Szerdán este: „Bolond Ásvayné” olcsó helyárrakkal

A rendkívüli nagy érdeklődésre való tekintettel ma, szerdán este is *A bolond Ásvayné* van a színház műsorán Hotty Évával a címszerepben. *Olcsó helyárrak.*

Csütörtökön este háromnegyed 7 órakor a VI. munkáslőadás keretében *Nemes Rózsa* kerül színpadra.

Pénteken este, szombaton este, vasárnap délután és este Kovács Irén koloratur primadonna felléptével *Cirkusz hercegnő* c. nagyoperettet újítja fel a színház. Főszereplők: Kovács Irén, Göndör Klári, Fajk Rózsi, Daniss Győző, Benkő Béla, Szabó Ernő, Pákozdy Ferenc és Mikes Béla. Pénteken este premier bérlet, szombaton este Á-bérlet.

Szombaton délután negyed 4 órakor Kovács Irén felléptével Strauss legszebb nagyoperettje: *Denevér* kerül színpadra *filléres helyárrakkal*. Jegyek elővételben már válthatók.

Hétfőn este *filléres helyárrakkal* a legvidámabb operett-újítás a *Gyöngyvirágos huszárcsákó* van a színház műsorán.

Kedden és szerdán este a *kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka* van a színház műsorán. Színpadon: *Törtétek* című 4 felvonásos karikatúra. Mérsékelt felemelt helyárrak. — A színházi pénztár a m. t. premier bérlő közönség helyeit a kedd esti előadásra csütörtökön este 6 óráig fenntartja. Jegyek elővételben már válthatók.

HETI MŰSOR:

Szerdán este: Bolond Ásvayné.
Csütörtökön este: Nemes Rózsa.
Pénteken este: Cirkusz hercegnő, premier bérlet.

Szombaton délután: Denevér.
Szombaton este: Cirkusz hercegnő, Á-bérlet.

Vasárnap délután és este: Cirkusz hercegnő.

Hétfőn este: Gyöngyvirágos huszárcsákó.

Kedden és szerdán este: Törtétek. (A kolozsvári Nemzeti Színház prózai tagozatának vendégjátéka.)

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 21.
Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Előszó. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Zenekari művek.
- 11.15 Major Blanka hegedű.
- 11.40 Eörsy Julia dr. felolvasása.
- 12.10 Országos Postászenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Francia orgonamuzsika.
- 15.20 Rádiózenekar.
- 16.00 Horn József előadása.
- 17.00 Sándor Anna és Lontay Rajner László énekel, kísért Gaspár Lajos cigányzenekara.
- 17.50 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadása.
- 18.30 Folyamcserék szalonzenekeara.
- 19.05 Magyar Revü Táncczenekar.
- 19.50 Markó Árpád nyugállományú zenedes előadása.
- 20.19 Rácz Aladár cimbalmozik.
- 20.30 Hangképek a Magyar Amatőr filmcsoport országos versenyéről.
- 20.50 Milánói szimfónikus zenekar.
- 21.00 Simonffy Margit Koztalanügyi műfordításából ad elő.
- 21.20 A német rádió műsorából.
- 22.10 A Székeséfvárosi zenekar.
- 23.30 Csárdások.

Budapest II.

- 17.00 Francia nyelvtanítás.
- 17.35 Az Operaház előadásának közvetítése: Tannhäuser.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Briliánsot, aranyat, ezüstöt veszek Viktor ekszerész, Rákóczi-ut 3. 356

Aranyat, ezüstöt, briliánsot vásárol Tarján orás-ekszerész, Rákóczi-ut 8. 185

Eladó szalagfűrés, Szent István-tér 5. szám. 682

Eladók regények. Dr. Baditz, Miskolc. 611

Egyenruha fekete posztó köpeny eladó. Kiss Károlyné, Anonimusz-u. 14. második udvar. 683

Rekamier, heneser, kombinállezoba eladó. Kapucinus-u. 11, kapuval szemben. 684

Allást keres

Azonnali belépésre keresünk futót, villanyzerelőt és vasasztorgályost. Vegyi és Élelmiszeripari r. t. Anyos Pál-u. 2-6. 679

Főzni tudó jobb nő mindenes bejárónőnek kiscsaláddhoz felvételük. Pal-u. 3 sz. 680

Allás: keres

Egyetemi hallgató, középiskolás diákok korrepetálását vállalja. Címet a kiadóba kér. 685

Különféle

Paragazzal poloskát, melyt. petét mindenből felelősséggel írja, Csutorás Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 684

ZIPPZÁR szakszerű javítása Jakab műszerésznel, Kosuth-utca 5.

KIADÓTULAJDONOS:

SEKENT LÁSZLÓ-NYOMDA N.-T.

76-és felolozószerszám

Dr. Pál Árpád

reléon kiadó:

Dr. Scheffler Ferenc

Szent László-nyomda Rt.

Magyarország